

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SHEHAP

SHEHAP

Prevention of Sexual Harassment in Secondary Schools

Ohjeita vanhemmille

Seksuaalisen häirinnän ehkäisy kouluissa

Seksuaalinen häirintä

Seksuaalinen häirintä sisältää ei-toivottuja seksuaalisia viestejä, seksuaalisten palvelusten pyyntöjä ja muuta seksuaalista sanallista tai fyysistä häirintää työpaikalla tai oppimisympäristössä (RAIIN, 2023a).

Seksuaalinen häirintä kouluissa on maailmanlaajuinen ilmiö ja kansanterveydellinen ongelma, joka vaikuttaa molempia sukupuolia edustaviin nuoriin. Kuitenkin tyttöjä häiritään usein enemmän kuin poikia (Hill & Kearn, 2011; Gådin & Stein, 2019).

Esimerkkejä seksuaalisesta häirinnästä

Selventääksemme seksuaalisen häirinnän käsitettä, alla on esimerkkejä seksuaalisesta häirinnästä (DEAL, 2022):

- Toisen painostaminen tai pakottaminen intiimiin leikkiin
- Toisen painostaminen tai pakottaminen seksuaalisiin asentoihin tai tekoihin
- Vakoilu, valokuvaus tai kuvaaminen ilman lupaa
- Henkilötietojen jakaminen ilman lupaa
- Epämukavuuden aiheuttaminen soittamalla, jättämällä viestejä, lahjoja tai osoittamalla kiinnostusta jotakuta kohtaan, joka ei ole kiinnostunut.

Seksuaalinen häirintä on yleisempää kuin uskommekaan. Katso alta tilastotietoja, jotka osoittavat numeroina seksuaalisen häirinnän:

- Joka viides nainen ja yksi 13 miehestä ilmoittaa joutuneensa seksuaalisesti hyväksikäytetyksi 0-17-vuotiaana.
- 120 miljoonaa alle 20-vuotiasta tyttöä ja nuorta naista on kohdannut jotain pakotetusta seksuaalisesta kontaktista (W.H.O., 2022).
- Lasten seksuaaliselle hyväksikäytölle altistuvilla naisilla on 2-13 kertaa suurempi riski joutua seksuaalisen väkivallan uhriksi aikuisiässä.
- Ihmisillä, jotka ovat kokeneet lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, on kaksinkertainen riski joutua ei-seksuaaliseen parisuhdeväkivaltaan (CDC, 2022).

Ennaltaehkäisystrategiat

On tärkeää, että sinulla on vahvat suhteet lapseesi ja neuvot hänelle terveitä tapoja ja asenteita. Tässä on joitain lauseita, joita voit kertoa lapsellesi estääksesi häntä joutumasta seksuaalisen häirinnän uhriksi (LEAD, 2022):

- "Ympäröi itsesi ihmisillä, joihin luotat."
- "Yritä pysyä tutuissa ja turvallisissa paikoissa."
- "Tiedä hätäyhteystiedot, joista on hyötyä."
- "Ole varovainen juomastasi ja syömisestäsi juhlissa, pääasiassa alkoholi ja/tai mieltä muuttavat aineet voivat lisätä haavoittuvuuttasi, koska joku muu saattaa haluta manipuloida sinua väärällä tavoin niiden avulla."

Useat tutkijat pitävät koulua seksuaalikasvatuksen etuoikeutettuna paikkana, sillä siellä nuoret viettävät suurimman osan ajastaan ja siellä myös ensimmäiset rakkauskokemukset ilmaantuvat (Kazdouh, et al., 2019). Nuoruus on ainutlaatuinen vaihe ihmisen kehityksessä ja tärkeä aika hyvän terveyden perustan luomiselle. Se on myös tärkeä kehitysvaihe terveen elämän käsitteiden hankkimiseksi (WHO, 2023). Siksi on suositeltavaa, että vanhemmat ovat myös tiiviissä yhteydessä ja yhteistyössä sen koulun kanssa, jota heidän lapsensa käyvät.

Kuinka aloittaa keskustelu lapsesi kanssa

Vanhempana sinun on hyödyllistä keskustella lapsen kanssa siitä, kuinka olla turvassa ja kuinka suojautua todennäköiseltä seksuaaliselta häirinnältä. On hyödyllistä osata aloittaa keskustelu lapsen kanssa, kun hän on vielä pieni.

Tässä muutamia vinkkejä rakentavaan keskusteluun (RAIIN, 2023b):

- Opetä lapselle hänen ruumiinosiensa nimet
- Selitä, että jotkut ruumiinosat ovat yksityisiä
- Korosta, että on OK sanoa "ei"
- Puhu salaisuudesta, jonka hän on saattanut pitää
- Vakuuta hänelle, ettei hän joudu vaikeuksiin paljastaessaan salaisuuksia

Kun lapsesi haluaa puhua kanssasi, tarjoa hänelle aikaa

Merkkejä seksuaalisesta häirinnästä

Alla on joitain fyysisiä ja psyykkisiä oireita, joita esiintyy seksuaalisen häirinnän uhreiksi joutuneilla (LEAD, 2022) ja voivat auttaa sinua tunnistamaan uhrin:

- Unihäiriöt
- Mielialan vaihtelut
- Syömishäiriöt
- Pelko
- Stressi ja fyysinen kipu
- Ahdistus, keskittymisvaikeudet ja ärsytys

Alla on merkkejä, jotka viittaavat muutoksiin lasten tunnetilassa, käyttäytymisessä sekä koulussa ja sosiaalisessa elämässä (Raising Children Network, 2023):

Emotionaaliset muutokset

- Lapsi on aggressiivinen tai näyttää vihaliselta ilman näkyvää syytä.
- Lapsella on pää- tai vatsakipuja, joille ei näytä olevan fyysistä syytä.
- Lapsi suuttuu kun tietty henkilö tai paikka mainitaan.
- Lapsella on vaikeuksia kehittää tai ylläpitää ihmissuhteita.
- Lapsi itkee ilman selvää syytä.
- Lapsi näkee painajaisia.
- Lapsella on alhainen itsetunto.
- Lapsi näyttää sulkeutuneelta tai pelokkaalta tai hänellä on merkkejä teini-ikäen masennuksesta tai teini-ikäisestä ahdistuksesta.
- Lapsi on hämmentynyt seksuaalisesta identiteetistään.

Käyttäytymismuutokset

- Lapsi pukeutuu eri tavalla.
- Lapsella on vaatteita, kenkiä, laukkuja, koruja tai elektroniikkaa tuntemattomasta lähteestä.
- Lapsi käyttäytyy haitallisesti seksuaalisesti.
- Lapsi viettää paljon aikaa verkossa ja on salaperäinen verkkoviestinnässä.
- Lapsi syö enemmän tai vähemmän kuin tavallisesti.
- Lapsella on unihäiriöitä.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Muutoksia koulussa ja arjessa

- Lapsi viettää tavallista enemmän aikaa yksin.
- Lapsi on vaihtanut ystäväryhmää.
- Lapsi välttää tiettyjä ihmisiä tai paikkoja, kuten ystävän kotia tai urheiluryhmää.
- Lapsi välttelee toimintoja tai tapahtumia, joista oli aiemmin nauttinut, tai kysyy esimerkiksi "Pitäisikö minun mennä musiikkitunnille tänään?"
- Lapsi pärjää koulussa huonommin.

Mitä tehdä, jos lapsesi paljastaa seksuaalista häirintää

On erittäin tärkeää, että tiedät, mitä tehdä, kun lapsesi kertoo olevansa kokeneensa seksuaalista häirintää. Älä unohda kuunnella ja reagoida rauhallisesti, vakavasti ja vastuullisesti. Pyydä häntä kertomaan, mitä tapahtui. Jos lapsesi ei löydä sanoja tai voimaa puhua siitä sinulle suoraan, tiedä, että tämä on täysin normaali reaktio. Tässä on joitain vinkkejä, joita sinun tulee noudattaa lähestyäksesi lastasi, kun hän uskoo seksuaalista häirintää:

- Kuuntele tarkkaan, mitä lapsesi sanoo.
- Kerro hänelle, että hän ovat tehneet oikein kertomalla sinulle.
- Kerro lapsellesi, että se ei ole hänen vikansa.
- Sano lapsellesi, että otat hänet vakavasti.
- Älä kohtaa väitettyä hyväksikäyttäjää.
- Selitä lapsellesi, mitä aiot tehdä seuraavaksi.
- Ilmoita lapsen kertomista viranomaisille (poliisi jne.) mahdollisimman pian (NSPCC, 2023).

Lähteet

- CDC. (2022). Fun Facts: Preventing Child Sexual Abuse, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/childsexualabuse/fastfact.html>
- Gådin. K. & Stein, N. (2019). Do schools normalize sexual harassment? An analysis of a legal case regarding sexual harassment in a Swedish high school. *Gender and Education*. 31(7), p. 920-937, DOI: 10.1080/09540253.2017.1396292
- Hill, C. & Kearl, H. (2011). Crossing the line: Sexual Harassment at School. AAUM., Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.aauw.org/app/uploads/2020/03/Crossing-the-Line-SexualHarassment-at-School.pdf>
- Kazdough, H.; El-Ammari, A.; Bouftini, S.; Fakir, S. & El Achhab, Y. (2019). Perceptions and intervention preferences of Moroccan adolescents, parents, and teachers regarding risks and protective factors for risky sexual behaviors leading to sexually transmitted infections in adolescents: qualitative findings. *Reproductive Health*. 16(1). p. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12978-019-0801-y>
- LEAD. (2022). LEAD - Inform to prevent. Retrieved April 12, 2023 from: <https://apavparajovens.pt/en>
- NSPCC. (2023). Sexual Abuse, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/child-sexual-abuse/#signs>
- RAINN. (2023a). Sexual Harassment, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.rainn.org/articles/sexual-harassment>
- RAINN. (2023b). Talking to your kids about Sexual Assault, Retrieved April 4, 2023 from: <https://www.rainn.org/articles/talking-your-kids-about-sexual-assault>
- Raising Children Network. (2023). Signs of sexual abuse in children and teenagers, Retrieved April 4, 2023 from: https://raisingchildren.net.au/school-age/safety/child-sexual-abuse/signs-of-sexual-abuse?fbclid=IwAR34_iY2H2qAeuIcsY6zHWbEfjOGmIYMudfyrNcNqypMQffCn6pvqHXZCGU#sexual-abuse-in-children-and-teenagers-recognising-the-signs-nav-title
- W.H.O. (2022). Child maltreatment. Retrieved April 12, 2023 from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>
- W.H.O. (2023). Adolescent health, Retrieved April 12, 2023 from: https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1

